

חידות לפרשת אמור

הרב זאב וייטמן

א. מצויים אנו בימי הספירה, ועל ימים אלו בפרשתנו נקרא. ממנה נלמד מהו עיקר משמעותם, ומתי בדיוק יום התחלתם. בענין האחרון, קושי יש בפסוקים, ומחלוקת מפורסמת בין פרושים לצדוקים. בפי הצדוקים הוכחות וטענות, ולפרשנינו יש הרבה מה לענות. ולמי שבסוגיה זו מתעניין, ב"כוזרי" ימצא כיוון מיוחד ומעניין. בפסקה מ"א במאמר השלישי, מתייחס לעניין, רבי יהודה הלוי.

ב. קשר נוסף לימי הספירה, רמוז אצלנו בפסוקי הסדרה. הכוונה לכך שבמהלך הדורות, הפכו ימים אלו לימי אבל על צרות. יש אומרים שאבלות זו נקבעה, בעקבות מותם של תלמידי רבי עקיבא. תלמידים אלו, כידוע, נענשו ונפגעו, על כך שאיש ברעהו, כבוד לא נהגו. אך יש האומרים שהאבלות בימי הספירה, במסעות הצלב יסודה ומקורה. (לכן, בימי הספירה בשבתות "מברכים" נאמרת בבית-הכנסת תפילת "אב הרחמים". כי זו התפילה הכוללת נקמה וקינה, בעקבות מסעות-הצלב נתחברה ונתקנה.) ואם סיפורי מסעות אלו לך מוכרים, בודאי תדע שלקידוש השם - הללו קשורים. וכעת נשאל, היכן בפרשה מצויים הפסוקים, שבמצוות קידוש השם דנים ועוסקים?

ג. שני איסורי שחיטה זמניים בפרשתנו (בפרק השני) מצויים. שני האיסורים ל"אמא" קשורים. האיסור הראשון - שבעת ימים והאחר רק ביום בו נשפכו כבר דמים.

ד. ממעמדה יורדת נערה כוהנת, ברגע שזו עם ישראלי מתחתנת. עובדה זו פעמיים נזכרה, בעניינים שונים אצלנו בסדרה. בראשונה - בענין ההיתר להטמא לה במותה, ובשניה - בעניני תרומה והיתר אכילתה.

ה. ה"סמיכה" מופיעה אצלנו בסדרה, ועליה גם קראנו בשבת שעברה. אלא שהסמיכה בפרשתנו מאד משונה, בכך שסומכים על אדם במקום על בהמה. סמיכה זו המופיעה בסוף הסדרה, נעשית ע"י קבוצה וחבורה. אם תעיין ותבחן מי היא אותה החבורה, תגלה שיתכן וגם אצלנו נועדה הסמיכה לכפרה.

ו. בימינו, אדם חשוד מושם במעצר, ומי שהורשע בדינו נשלח למאסר. בתורה, מוצאים אנו ששמים במשמר. האם נועד הדבר למעצר או למאסר? אם תזכור את אלו שבבראשית נלקחים ומושמים במשמר בבית שר הטבחים, ועוד תשווה לכך את המשמר שאצלנו בסדרה, ואת הכליאה במשמר שבפרשת שלח נזכרה, תוכל להגיע למסקנה ברורה, בזו השאלה והחקירה.

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ. התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

ח. בפרשתנו נזכרת מצוות הביכורים,
ואין אלו הללו שבטנא נישאים.
את אחד הביכורים מביא הציבור פעם אחת,
ואת השני מביאים רבים - כל אחד ואחת.
לאחד תאריך קבוע ויחיד,
ולשני אין כל תאריך אחיד.
אך מצינו כמה עניינים קרובים וזהים,
לשני אלו סוגי הביכורים המובאים:
השם שווה, ותקופת ההבאה,
ואולי גם טעם המצווה.
שני הסוגים מובאים מהצומח,
ושניהם אינם מוקטרים על המזבח.
ועוד נקודה משותפת תמצא,
אם בויקרא ב, יא-יב תקרא.
שם דין מיוחד לחמץ ולפירות,
שיוצאי דופן מבחינתו הינן אלו המצוות.
שם תמצא גם כינוי משותף,
שלשתי מצוות הביכורים נוסף.

ז. ולסיום, שאלה קצרה
הקשורה לזמן הקצירה:

מצווה שבפרשה הקודמת נזכרה,
חזרה ונשנתה כלשונה אצלנו בסדרה!
אם תתעניין במטרת החזרה,
ברש"י עיין, ברמב"ן ובאבן-עזרא.

תשובות

א. 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום...' (כ"ג, ט"ו-ט"ז). לפי קבלת חכמי ישראל 'ממחרת השבת' אין פירושו למחרת שבת בראשית (יום השבת בימי השבוע) אלא למחרת יום טוב הראשון של פסח. הצדוקים (כת בימי הבית השני שכפרה בתורה שבעל פה) המפרשים את התורה כהבנתם פירושו- ממחרת שבת בראשית.

רבי יהודה הלוי מבאר סוגיה זו בחידוש גדול. יכול להיות שהקראים צודקים והמובן הפשוט של 'ממחרת השבת' הוא שבת בראשית ולא יו"ט ראשון של פסח. אך חכמי ישראל והסנהדרין פירשו שכוונת התורה היא ספירת חמישים יום בין זמן קצירת השעורים לזמן קצירת החטים, והזמן 'ממחרת השבת' הוא רק דוגמא, שכאשר מתחילים לספור ביום ראשון, ביום הראשון לאחר חמישים יום יחול חג השבועות. ואין בזה סתירה לתורה, כי לשיטת ריה"ל, יש לחכמים כוח לפרש את התורה כרצונם, ובלבד שיהיה אפשר לכרוך פירוש זה בפשט הכתובים.

ב. 'ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל' (כ"ב, ל"ב), וברש"י 'מסור עצמך וקדש שמי'.

ג. מצווה להקריב קרבן רק לאחר שמונה ימים מלידתו 'והיה שבעת ימים תחת אמו', ואיסור לשחוט אם ובנה ביום אחד (כ"ב, כ"ז-כ"ח).

ד. מותר לכהן להיטמא לקרוביו במיתתם, ובתוכם גם לאחותו אך רק לאחות שלא נישאה (כ"א, ג'). בת כהן הנישאת לישראל אסורה לאכול בתרומה (כ"ב, י"ב).

ה. בפרשת אחרי-מות הכהן הגדול סומך את ידו על השעיר לעזאזל ומתוודה על עוונות ישראל.

'וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו' (כ"ד, י"ד), רש"י מפרש שהעדים סומכים את ידיהם ואומרים 'אין אנו נענשים במיתתך, שאתה גרמת לך'.

ו. בפרשתנו הניחו את המקלל במשמר עד שיתפרש דינו, וכך גם במקושש בפרשת שלח.

ז. 'ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצור ולקט קצירך לא תלקט' (י"ט, ט'), 'ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט' (כ"ג, כ"ב).

רש"י מבאר שנכפל כדי לעבור עליהם בשני לאווים. האב"ע מבאר שאגב דיני חג השבועות בימי קציר החטים שנה את דיני הקצירה. הרמב"ן מבאר שהתחדש שמצוות העומר אינה דוחה את מצוות הפאה והלקט.

ח. קרבן שתי הלחם 'בכורים לה', ומצוות הביכורים-הבאת הפרות הראשונים (שמות כ"ג, י"ט). שתי הלחם הוא קרבן ציבור המוקרב בחג השבועות, ובביכורים כל אדם מישראל מביא את פירותיו מחג השבועות ואילך במשך כל הקיץ. שתי הלחם והפרות ניתנים לכהנים לאכילה. בפרשת ויקרא נאסר להביא חמץ ודבש (-פירות מתוקים) למקדש, מלבד 'קרבן ראשית' דהיינו שתי הלחם והביכורים.